

Præsten valgte de sorte

Tager afstand fra apartheid

Præcis en måned efter at dokumentarfilmen »The Cry of Reason« havde verdenspremiere i Washington presseklub blev den forleden vist ved en særforestilling i Grand i København.

Filmen er et stærkt personligt portræt af den sydafrikanske præst dr. Beyers Naudé, der brød med den hvide kirke for at slutt sig til en fattig sort menighed i Johannesburg. »Jeg kunne ikke kalde mig kristen uden at tage afstand fra apartheid i mit land. Kravet om raceadskillelse er ikke nævnt noget sted i Bibelen«.

Den amerikanske instruktør, 44-årige Robert Billheimer, der var til stede ved den københavnske Europapremiere, lærte Naudé at kende, allerede da han som dreng boede i Geneve, hvor hans far var generalsekretær i Kirkernes Verdensråd. Og det er på baggrund af mange års venskab, at han som den første filminstruktør har fået Naudé til at medvirke i en film, der skildrer dennes modige kamp mod de hvides racepolitik.

Underskriften

— Der er stadig flere, der tår til orde mod apartheid, siger Billheimer, men ingen har gjort det med større omkostninger end den 72-årige Beyers Naudé. Han tilhørte eliten af de hvide Afrikanere, de direkte efterkommere af de første hollandske indvandrere. Han var medlem af organisationen Broederbond, der hævder de hvides førstefødselsret til landet, præst ved kirken i det velhavende hvide kvarter i Pretoria og af mange anset for at være et godt bud som landets næste præsident.

Naudé indrømmer, at han i mange år aldrig spekulerede over de sortes tilværelse. De var der bare som pålidelige, stilfærdige tjenestefolk i de hvides huse. Måske blev han i stigende grad anfægtet af den hårdhændede racepolitik, men det var først, da 69 ubevæbnede sorte blev dræbt af det hvide politi ved opstanden i Sharpeville 1960, at han tog parti.

Med en lille gruppe venner og præster skrev han et hyrdebrev, der hævdede de sortes ret til jord og arbejde og adgang for hvide og sorte i de samme kirker. Ledelsen af

— Eg hevði ikki kunda kallað meg kristnan, um eg ikki hevði mótmælt apartheidpolitikkini í landinum sigur tann 72 ára gamli hviti presturin Beyers Naudé

den reformerte kirke forbød ikke bare at brevet blev læst op i kirkerne, men forlangte, at de ansvarlige skulle trække deres underskrift tilbage. Naudé var den eneste, der nægtede, hvorefter han blev ekskluderet af kirken. Blev betragtet som en kætter og ved sin overgang til en sort menighed oven i købet som forrædder af sin egen race.

Intet at tabe

I dag kan man, med en amerikansk journalists ord, næsten synes, at Beyers Naudé's kamp mod apartheid er »let«. Han har ikke mere noget at miste, hverken karriere, social placering eller respekt blandt den gruppe mennesker, han engang tilhørte.

Han har betalt den fulde pris. Først og fremmest i

Tann 7. desember í ár hevði danska blaðið Politiken sera áhugaverða grein um tann hvita prestin Beyers Naudé. Hann er í dag 72 ára gamal og hevur kanska meira enn nakar striðst ímóti rasuskilnaðarpolitikkinum hjá hvíta minnilutastýrinum. Eftir áheitan frá lesarum endurprenta vit greinina í fullum liki. Hon sigur okkum ikki so lítið um syrgiligu støðuna í Suðurafrika

tion i dagens Sydafrika. For landets sorte majoritet er den hvide præst blevet håbets symbol. Beviset på at nogle i den hvide herskende klasse kan besinde sig og gå ind for fredelig sameksistens.

Beyers Naudé håber også. »Men jeg prøver ikke at bilde nogen ind, at vi undgår en stor konflikt i løbet af få år. 30.000 unge sorte er allerede blevet dræbt, og vi må forberede os på en overgangsperiode med konfrontationer, og optrappet vold«.

På den anden side understreger Naudé, at der er en ærlig forhandlingsvilje blandt de sorte ledere. Det der blokerer i dag er de hvides frygt. Frygt for at miste værdier og en tilværelsesform, de har givet en moralsk-religiøs berettigelse.

— Uden prest udefra vil forandringen i Sydafrika ikke ske i tide. Derfor må vi, der bor i Sydafrika aldrig opgive protesten mod apartheid. Den der tier, taber.

»Cry of Reason« er støttet af en lang række internationale fonds og organisationer. Herhjemme af Sparekassen SDS, Bikuben, Udenrigsministeriets humanitære bevilling og Folkekirken Nødhjælp. Filmen vil blive vist bl.a. i foreninger og skoler og muligvis i dansk fjernsyn.

Á jamboree í Australia

23. desember fara 19 føroyskir skótar til Danmark á veg til Australia har teir skulu luttaka á eini Jamboree sum byrjar 31. desember.

Tann fyrsta jamboreein var í 1920 og er henda tann 16. í røðini av hesum stóru alheims skótagunum har skótar úr øllum heiminum koma saman. Tað vera umleið 15.000 skótar úr 84 londum sum koma at luttaka á leguni. Legan endar 10. januar og skulu luttakararnir tá, í nakrar dagar, búgva privat hjá familjum í Sydney. Ein buss-túrur er eisini á skránni og verður hesin inn í landið har eitt nú gullminur og bóndagarðar verða vitja. Skótararnir verða aftur í Danmark 24. januar og í Føroyum 25. januar.

Fyri at fáa pening til ferðina hava ymisk tiltøk verið og vilja luttakararnir hervið takka øllum sum hava stuðla á ymiskan hátt bæði við gávum, pengum og øðrum. Eina serliga tøk til Statoil, Norðoya Sparikassa, Shel og Skipafelagið Føroyar.

Allir luttakararnir á Jamboreeini í Australia ynskja øllum her heima eini gleðilig jól og eitt gott nýttár, siga Jamboreeskótararnir í Føroyum í einum tíðindaskrivi.

Føroyskir skótar hava verið við til nógvar jamboreir. Tað eru júst í ár 20 ár síðani, at 13 føroyskir dreigjaskótar vóru á jamboree í USA. Í tí sambandi møttust teir 13 skótararnir nú um dagarnar at minnst aftur á gamlar dagar í statunum. Myndin er frá leguni í statinum Idaho. Carl Johannes í Stórústovu og Bjarki Mortensen siggjast her saman við einum føroyskum borðbati, sum amerikanski skótafelagsskapurin fekk í gávu frá føroyska liðnum.

GÓÐ JÓL

SU ynskir øllum føroyingum eini góð jól